

De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Lesbrief 5

Afscheid nemen

Met uw groep afscheid nemen van nieuwkomerskinderen.

Inleiding

Afscheid nemen is doorgaans iets feestelijks voor kinderen die in groep 8 afscheid nemen van school om de stap te maken naar het voortgezet onderwijs. Al gaat dit ook gepaard met gevoelens van loslaten van de vertrouwde groep en onzekerheid over wat je te wachten staat, toch ervaren ze dit als een mijlpaal omgeven met festiviteiten.

Maar in je eentje afscheid nemen van een groep, waarin je je net een beetje thuis ging voelen is niet fijn. Dit overkomt nieuwkomerskinderen soms meerdere keren in een paar jaar tijd. Op meerdere manieren krijgen ze te maken met afscheid nemen. Ze hebben afscheid moeten nemen van hun land van herkomst. Dit betekende afscheid nemen van familie, vriendjes en vriendinnetjes, je huis, huisdieren, je klas, de school waar je het misschien erg naar je zin had. Tijdens hun reis hebben ze mogelijk ook afscheid moeten nemen van familieleden die ze uit het oog verloren of die door ziekte of andere redenen overleden zijn. En eenmaal aangekomen in een ander land kun je te maken hebben gehad met meerdere verhuizingen naar opvangcentra en daarbij horende schoolsituaties. Naast de traumatische gebeurtenissen die zij vaak al hebben mee gemaakt is het veelvuldig moeten verhuizen niet helpend voor een gezonde emotionele ontwikkeling.

Het vraagt veel van nieuwkomers om toch steeds opnieuw contact aan te gaan met al die nieuwe mensen die ze steeds tegenkomen. Vandaar dat we in Lesbrief 1 uitgebreid aandacht besteedden aan het verwelkomen van nieuwkomerskinderen. Hierin beschreven we hoe ze zich in die nieuwe setting zo snel mogelijk veilig kunnen gaan voelen. We weten immers dat veiligheid een voorwaarde is om je te ontwikkelen!

Daarnaast is het dus van even groot belang om werk te maken van het afscheid. In het verleden is het te vaak gebeurd dat kinderen van het ene op het andere moment een switch moesten maken van woonsituatie en daarmee ook van school. Dit was voor het kind zelf funest, maar ook voor de groep die op eens hun maatje moesten missen.

Om die reden bieden we in deze lesbrief een les aan waarmee u vorm kunt geven aan een goed afscheid. Hierbij hebben we oog voor de leerling die afscheid neemt, zijn en voor de groep.

Met onderstaande les bouwt u een afscheidsritueel op met uw groep, dat steeds opnieuw in gezet kan worden als er een (nieuwkomers)kind afscheid neemt. U kunt het vormgeven op een manier die bij u past en bij de groep. Geef de groep hierin een grote stem, zodat ze zich eigenaar gaan voelen van dit ritueel.

We nemen afscheid van elkaar

Leskern

De leerlingen nemen afscheid van een groepsgenoot.

Materialen

- Illustratie Opsteker
- Werkblad Opstekers voor iedere leerling één, voor de leerling die afscheid neemt drie stuks.
- Halve A4-tjes, kleurpotloden of stiften

Vorbereiding

- Lees de inleiding van deze lesbrief.
- Praat met de leerling die afscheid neemt. Wat wil hij zelf als afscheid? Wat vind hij belangrijk?
- Via onderstaande link kunt u een digitale les downloaden, die u ter ondersteuning op uw digibord kunt tonen. Hiervoor heeft u een (proef-) abonnement op Prowise Presenter nodig.

https://presenter.prowise.com/share_6X2xjqZZ6raq3qg6BBUrwSX6fEmnDsrlPtG0jqioilfk0LpLXKCTmkZSyMFCE7Ve

Agenda

- ▶ Binnenkomer
- ▶ Wat gaan we doen en leren?
- ▶ Herinneringen ophalen
- ▶ Opstekers geven
- ▶ Wat hebben we gedaan en geleerd?
- ▶ Afsluiter

▶ Binnenkomer

Doe een binnenkomer, bijvoorbeeld onderstaande.

Alle handen los

De leerlingen zitten op hun eigen stoel. U wrijft de handen los tegen elkaar, en kneedt met de ene hand de andere. U doet dit heel serieus en geeft uw hele hand 'een beurt'. Tijdens het kneden benoemt u de delen van uw hand. De leerlingen doen met u mee. Vanuit de pols wordt er naar de vingertopjes gewreven, waarbij alle vingers onder handen genomen worden. Na dit wrijven en kneden worden de handen losgeschud, vanuit de polsen naar binnen en naar buiten, draaiend en als laatste zwaait iedereen naar elkaar.

▶ Wat gaan we doen en leren?

We hebben net naar elkaar gezwaaid. Meestal doen we dat als er iemand weggaat. Zoals jullie weten neemt A binnenkort afscheid van onze groep. Hij gaat naar een andere school. Vandaag bereiden we het afscheid van A voor. Benoem indien nodig ook iets over de redenen van het vertrek. Is dit voor de leerling een fijne keuze of juist niet?

Neem de agenda door en vraag of iedereen akkoord is.

Herinneringen ophalen

A, we nemen over een paar dagen afscheid van jou. Dat vinden we jammer! Op onze school vinden we het belangrijk om goed afscheid te nemen. Dat is voor jou belangrijk. En voor ons. Bij een afscheid halen mensen herinneringen op. Dat zijn dingen die je leuk vond om met elkaar te doen. En mensen zeggen vaak aardige dingen tegen elkaar.

We gaan nu eerst herinneringen ophalen.

Maak tweetallen. Laat de leerlingen in hun tweetal herinneringen ophalen aan wat ze samen met A hebben gedaan. Het kunnen ook activiteiten zijn waar de hele groep bij betrokken was. Noem voorbeelden als een schoolfeest of een bijzondere gymles of iets grappigs waarover alle leerlingen lol hadden met elkaar. A vormt ook met een andere leerling een tweetal en bedenkt ook herinneringen. Laat leerlingen die nog over onvoldoende taal beschikken eventueel aansluiten bij een tweetal.

Laat vervolgens ieder tweetal een herinnering opnoemen en schrijf ze op het bord. Illustreer ze waar nodig. Vraag steeds aan het volgende tweetal iets te noemen dat nog niet eerder genoemd is. Neem steeds even de tijd voor de herinneringen die verteld worden. Leerlingen genieten vaak van het ophalen van positieve herinneringen.

Sta ook stil bij het feit dat er minder fijne herinneringen kunnen zijn.

Vraag nu per tweetal een tekening te maken van één van de herinneringen. Dat kunnen picto-achtige tekeningen zijn. Bijvoorbeeld bij de herinneringen aan een leuk feest: een lijn met driehoekvlaggetjes. Of een voetbal als iemand graag met A voetbalde. Deel halve A-4tjes uit. Verdeel de herinneringen over de tweetallen. Samen bedenken ze hoe ze de herinnering willen tekenen. Om de beurt kunnen ze iets toevoegen aan de tekening. Laat ieder tweetal een 'naam' bedenken voor hun herinnering en die bovenaan de tekening noteren. Onderaan noteren ze hun eigen namen.

Laat de tekeningen tot slot ophalen en vraag wie wil helpen er een mooi boekje van te maken voor A.

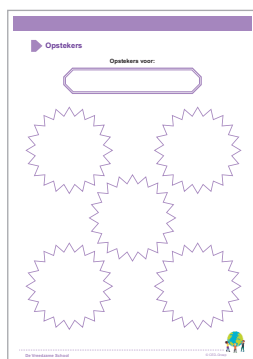
Opstekers geven

We gaan elkaar opstekers geven. Dat zijn complimenten. Je zegt dan iets aardigs tegen elkaar. Doe uw duim hierbij omhoog.

Geef zelf als voorbeeld een paar opstekers, bijvoorbeeld:

- Fijn dat je me helpt met opruimen.
- Wat aardig dat je haar hielp met rekenen!
- Jij hebt een mooie tekening gemaakt!
- Jij kunt mij goed aan het lachen maken!

Deel de werkbladen uit en laat iedere leerling verschillende kleurpotloden op tafel leggen.

Zet je eigen naam in het vakje bovenaan. Leg eventueel ook een blad voor uzelf neer. Laat nu allemaal je potloden en werkblad op je tafel liggen. Je loopt straks door de klas en bedenkt een opsteker voor iemand. Je schrijft de opsteker op zijn werkblad en loopt weer verder.

Doe dit zelf voor en schrijf als eerste een opsteker op het werkblad van A. Noem hardop wat u opschrijft. Vertel dat er ook getekend mag worden. Vervolgens loopt u naar het volgende werkblad en noteert ook daar een opsteker. Benoem dat u er ook nog een bloem bij tekent met een andere kleur. *Zorg dat het een vrolijke opsteker wordt!*

Zullen we ervoor zorgen dat ieders werkblad straks gevuld is?

Bij A legt u twee bladen neer, omdat er zoveel mogelijk kinderen de kans moeten krijgen hem een opsteker te geven. Zijn de twee werkbladen vol, leg er dan nog een extra werkblad bij. Wees helpend aanwezig door suggesties te geven als leerlingen het nog lastig vinden een opsteker te formuleren, maar ook om de groep erop te wijzen als er bij iemand nog 'gaten' zijn. Noteer ook zelf opstekers op de werkbladen. Hierdoor brengt u de leerlingen op ideeën.

Laat alle kinderen tot slot in de kring komen zitten. Bedank de leerlingen voor het bedenken van de mooie opstekers. En vertel dat u er bij de afsluiter nog iets mee wilt doen. Vraag of er nog meer ideeën zijn voor het afscheid van A. En vraag ook aan A of hij er nog iets over wil zeggen.

► Wat hebben we gedaan en geleerd?

Vandaag hebben we mooie herinneringen opgehaald. Daar maken we een mooi boekje van voor A. En we bedachten opstekers voor elkaar. De opstekers krijgt A mee bij het afscheid.

► Afsluiter

Doe een afsluiter, bijvoorbeeld onderstaande.

Xxxxxxxxxxxx

Laat de groep in de kring komen staan.

Deel de werkbladen uit met de opstekers. Zorg dat iedere leerling een werkblad krijgt van een andere leerling. Van A kiest u één werkblad uit, de andere werkbladen houdt u apart.

Laat de eerste leerling één van de opstekers kiezen van het werkblad. Deze opsteker geeft hij aan de leerling van wie het werkblad is. Nu mag de leerling die de opsteker kreeg een opsteker geven aan de volgende. Doe dit net zo lang tot alle leerlingen hun opsteker hebben gehad.

Geef tot slot een opsteker voor de mooie opstekers!

Leerkracht

- Vraag A de komende dagen regelmatig hoe het gaat. Wat gaat hij missen? Wat wil hij nog graag een keer doen?
- Vraag of de ouders aanwezig willen zijn bij het afscheid.
- Vraag bij de ouders na hoe A thuis praat over het afscheid.

Vervolgactiviteiten

Herinneringen boek

Laat het boekje met herinneringen afmaken door de leerlingen die dit willen doen. Laat een mooie kaft maken, eventueel met een groepsfoto en de namen van alle leerlingen. Bundel ook de opstekerbladen. Bereid met deze leerlingen voor hoe het boekje bij het afscheid wordt gegeven en wie er iets bij zal zeggen.

Het afscheid

Laat de leerlingen bij het afscheid in een kring zitten. Nodig de ouders uit om ook plaats te nemen in de kring. Laat de leerlingen die dit hebben voorbereid het herinneringen boekje geven aan A. Laat eventueel een paar herinneringen vertellen aan de hand van de tekeningen. Laat nu ook het opstekerboekje uitdelen. Laat de leerlingen eventueel een paar opstekers noemen van de werkbladen die nog niet eerder genoemd zijn naar A. Rond het afscheidsritueel af door A veel plezier te wensen op de nieuwe school.

Laat een van de leerlingen de foto van A van het aanwezigheidsbord (zie Lesbrief 1) afhalen en op een groot hart plaatsen naast het aanwezigheidsbord. ('Uit het oog maar niet uit het hart!') Zwaai tot slot A uit met de hele groep.

Blik als A weg is met de groep terug op het afscheid.